

Foto: Peter Chvoštek

Slovenský folklór je výnimočný

Takmer každá dolina a každý región sa prezentuje niečím špecifickým. Na Slovensku je v súčasnosti dvadsaťšesť krojových oblastí s charakteristickými motívmi výšiviek a približne šesťdesiat rôznych variantov krojov.

Piesne, kroje, tance, architektúra. Navzájom sa odlišujú a spolu vytvárajú unikátne pestrofarebné dedičstvo, ktoré len tak nenájdete. Tieto tradície sú stále živé a najlepšie ich spoznáte, ak v lete navštívite niektorý z veľkolepých ľudových

festivalov. Napríklad festival vo Východnej, ktorý sa koná v rovnomennej podtatranskej obci, MFDFS (Medzinárodný festival Detských folklórnych súborov), ktorý sa koná v Bratislave, kde sa schádzajú súbory z celého sveta, ale tento rok sa uskutočnil iba menší festival kvôli prebiehajúcej pandémie. Napriek tomu sa ho zúčastnili súbory z celého Slovenska. Ďalej môžete navštíviť Podroháčske slávnosti v Zuberici, ktoré ešte len budú od 6. až 8. augusta alebo Bezchleba ho-

dy, ktoré boli 3. júla v Závode. Tieto festivaly neboli zrušené,

a niektoré z nich sa už uskutočnili. Takýmto príkladom je už spomínaný MFDFS (pozn. ten medzinárodný, nie tohtoročný menší) a Radôšťanské folklórne slávnosti.

Nesmiem zabudnúť na veľkolepý festival na Myjave, ktorý už bol, ale online, a v roku 2019 v jeden deň museli detský a aj večerný program zrušiť, lebo silno pršalo. Odkiaľ to viem? Lebo som tam vystupoval ako účinkujúci s detským folklórnym súborom Vienok, ktorý má už 53 rokov.

Matej Ivan, 13 r.

Foto: Peter Chvoštek

Chladienie s čistým svedomím / Prednáška: Prečo divadlo vždy kultivovalo spoločnosť? / Čo ukrýva botanická záhrada / Dobšinského rozprávky ožívajú vďaka novým sochám / NHL prijala do ligy nový tím

Chladienie s čistým svedomím

Čím je na Zemi teplejšie, tým viac ľudský život závisí od klimatizácie, ale jej používanie zase nepriaznivo vplýva globálne otepľovanie. V súťaži v Indii preto inžinieri ukázali alternatívy.

Vedci z University of Cambridge v Spojenom kráľovstve napríklad prezentovali alternatívne chladivo - kryštály alkoholu, ktoré sa pod tlakom zahrievajú. Iné skupi-

ny používajú taktiku šetrenia energie - najskôr odvlhčia vzduch pomocou materiálu na akumuláciu vody, potom ho ochladia.

Bežné zariadenia robia oboje súčasne a spotrebujú pri tom veľa elektriny.

Súťaž vyhrali dva tímy z Ázie. Ich zariadenia ponúkajú priamy fotovoltaický pohon alebo ochladzujú nasávaný vonkajší vzduch rozprašovaním vody. Teplotu byte v Bahadurgarhu spoľahlivo znížili a reálne produkujú iba pätinu množstva skleníkových plynov v porovnaní s konvenčnými klimatizačnými systémami.

Anna Marinovová, 14 r.

Foto: internet

A predsa sa to dá!

Zvyškový komunálny odpad, ktorý už nie je možné recyklovať, budú v Slovinsku podľa vzoru vyspelých európskych krajín zhodnocovať v troch nových Zariadeniach na energetické využitie odpadu (ZEVO). Ich výstavba by sa mala začať už budúci rok.

Podľa ministra životného prostredia Andreja Vizjaka to krajine pomôže riešiť problém s reziduálnym odpadom, kto-

rý sa nedá recyklovať. Jeho značnú časť v podobe tuhého alternatívneho paliva (TAP) vyvážajú v súčasnosti do zahraničia, kde sa energeticky zhodnocuje. Po novom sa tak bude diať priamo v nových ZEVO.

Pripomeňme si, že na Slovensku dosahoval počet skládok v roku 2020 takmer 50 %, čo by sa malo určite čím skôr zmeniť.

Anna Marinovová, 14 r.

Foto: internet

Vytvorte si svet v PixArk

PixArk je hra na prežitie, sandbox v otvorenom svete, vyvinutá spoločnosťou Snail Games na základe hry ARK.

Aby hráči prežili v tomto svete, musia loviť, zbierať, remeselne vyrábať predmety, pestovať plodiny a budovať prístrešky na boj proti potulujúcim sa dinosaurom, prírodným rizikám a potenciálne nepriateľským ľudským hrá-

čom. Zničte svet a znovu ho postavte, ako uznáte za vhodné - vytvorením impozantných pevností, fantastickej krajiny alebo čohokoľvek iného, na čo si len spomeniete.

Hra bola vydaná 27. 3. 2018 v rámci prednostného prístupu pre Microsoft Windows. Dá sa hrať na PlayStation 4, Nintendo Switch, Microsoft Windows a Xbox One.

Daniel Jursa, 14 r.

Foto: internet

Prednáška: Prečo sa chceme dať očkovať?

Doc. MUDr. Alexandra Bražinová, PhD., MPH

Narodila sa v roku 1971 v Bratislave. Vysokoškolské štúdium absolvovala v rokoch 1989 až 1996 na 3. Lekárskej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe v odbore Všeobecné lekárstvo.

V rokoch 2001 až 2003 absolvovala na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave doktorandské štúdium v odbore Sociálne lekárstvo, ktoré úspešne ukončila obhajobou dizertačnej práce a získaním vedecko-akade-

mickej hodnosti „philosophiae doctor“.

V roku 2017 úspešne habilitovala na 3. Lekárskej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe v odbore Hygiena, preventívne lekárstvo a epidemiológia.

Od r. 2017 až doposiaľ pôsobí ako docentka Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a súbežne od roku 2015 pôsobí aj ako odborný radca v odbore Epidemiológia v RÚVZ so sídlom v Bratislave.

Foto: internet

Prednáška: Prečo divadlo vždy kultivovalo spoločnosť?

Minulú stredu nám prednášal pán profesor Martin Huba na tému: Prečo divadlo vždy kultivovalo spoločnosť? Osobne ma veľmi táto prednáška zaujala a splnila moje všetky očakávania. Pán profesor nám rozprával o tom, aké je dôležité sa v živote nevzdať hneď po prvom sklamaní alebo zážitkoch nespravodlivosti. A aby sa nám taká situácia ľahšie riešila je tu divadlo, ktoré nás vždy odreaguje a možno nám prinesie aj odpoveď na problém. William Shakespeare raz povedal (približne pred 500 rokmi), že divadlo je zrkadlom, odrazom celej spoločnosti. V podstate divadlo čerpá zo skutočných príbehov, teda osudov rôznych ľudí po celom svete. Táto vec je pre mňa úžasná a presvedčila ma o tom aj táto prednáška.

Anna Marinovová, 14 r.

Čo ukrýva Botanická záhrada?

V piatok 30. 7. 2021 sa uskutočnil druhý termín workshopu s názvom Rastlinná ríša, ktorý sa konal v Botanickej

záhrade (ďalej len BZ) Univerzity Komenského.

V nej sme sa dozvedeli o krásnom zabijaku – krásnom preto, lebo bol ružovo-fialový a zabijak preto, lebo stačí jeden malý dotyk o túto rastlinu a môže usmrtiť aj dospelého. Volal sa ricín.

Najprv sme boli vonku a potom v skleníkoch, kde sa mi najviac páčili subtropické rastliny – mango, banán, káva, kakao, vanilka, kardamon, škoric, zázvor a veľa iných rastlín. Dozvedeli sme sa, že najdrahšie koreňiny sú šafran, vanilka a kardamon. Ďalšia časť bola o kaktusoch, potom o palmách,

o Austrálii a jej plodinách. Keď chcete vedieť viac, tak počúvajte rádio Regina Západ v stredu poobede po 5. prednáške.

Workshop v Botanickej záhrade sa mi veľmi páčil a ak bude na budúci rok, tak vám ho odporúčam.

Matej Ivan, 13 r.

IT workshop

IT workshop bol rozdelený na dve časti - v prvej sme sa stretli s virtuálnou realitou a v druhej s robotmi.

Ja som sa zúčastnil workshopu o virtuálnej realite, takže vám napíšem o nej. Na virtuálnej realite sme mali najskôr prednášku o tom, čo je IOT a na čo slúži. Pýtate sa, čo to je?

IOT znamená internet of things, čo v preklade znamená internet vecí. Prednášajúci nám ukazoval rôzne veci, ktoré sledujú - či tam nie je napríklad niekto, kto by tam nemal

byť alebo či niekde vo svete nie je potopa. Potom nám ukazoval ako naprogramovať napríklad húkačku prostredníctvom aplikácie na programovanie.

Po prednáške sme šli do miestnosti, kde bola virtuálna realita, potom sme na nej hrali rôzne hry, napríklad Beat seaber alebo horské dráhy a mnoho iných.

Tento workshop sa mi veľmi páčil a dúfam, že rovnako dobrý bol aj ten o robotoch.

Samuel Jursa, 11 r.

Loki sa musí rozhodnúť

Loki, známy zo severskej mytológie ako boh klamstva, má vlastný seriál, ktorý má šesť epizód. O čom vlastne tento seriál je? V krátkosti ho zhrniem. Po tom, čo Loki (Tom Hiddleston) ukradol Tesseract počas udalostí Avengers: Endgame, bola jeho alternatívna verzia prenesená do Time Variance Authority (TVA), byrokratickej organizácie, ktorá existuje mimo času a priestoru. Jej úlohou je monitorovať časovú os. Členovia tejto organizácie dávajú Lokimu na výber: byť navždy vymazaný z existencie kvôli tomu, že ide iba o "alternatívny variant" jeho samotného alebo pomôcť opraviť časovú os a zastaviť tak oveľa väčšiu hrozbu. Loki skončí uväznený vo svojom vlastnom kriminálnom thrilleri, kde cestuje časom a mení históriu ľudstva. Myslím si, že Loki je veľmi dobrý seriál a odporúčam si ho pozrieť. Ja mu dávam 9 z 10 pomyselných hviezdíček.

Samuel Jursa, 11 r.

Foto: internet

Tip redakcie: seriál Lucifer

Seriál Lucifer vydali jeho autori 25. 1. 2016. Celý seriál má 83 epizód. Séria sa zameriava na Lucifera Morningstara, pekného a mocného anjela, ktorého pre jeho vzburu vyhostili z neba. Ako diabol sa Lucifer unaví z tisícročí, ktoré strávil ako Pán pekla a trestal ľudí. Začína sa stále viac nudiť a byť nespokojný so svojím životom v Pekle, vzdáva sa svojho trónu, vzdoruje svojmu otcovi a opúšťa svoje kráľovstvo pre Los Angeles, kde prevádzkuje vlastný nočný klub s názvom Lux.

Keď sa ocitne pri vyšetrovaní vraždy, stretne zaujímavú detektívku Chloe Decker. Po tom, čo pomohol losangeleskému policajnému oddeleniu vyriešiť

Foto: internet

prípád tým, že použil svoju moc na manipuláciu ľudí, aby odhalili ich najhlbšie túžby, Lucifer prijme následné pozvanie do práce s Chloe ako konzultantkou oddelenia.

V celej sérii sa pri spoločnom riešení zločinov a rozvíjaní ich vzťahu stretáva-

jú so všetkými druhmi nadprirodzených vecí a bytostí.

Hoci sa zvykne odporúčať, aby si seriál či film pozrel každý, v tomto prípade spravím výnimku. Seriál nepozerajte, ak nie ste pripravení na nadprirodzené situácie.

Vzdelávacia hra VR Generation Z vo virtuálnej realite

Určite si už počul/a o virtuálnej realite. Mal/a si však možnosť vyskúšať si, či sú tvoje rozhodnutia zo sveta financií správne priamo vo virtuálnej realite? Svoje znalosti si môžeš otestovať so vzdelávacou hrou **VR Generation Z** a popri tom zažiť veľa zábavy.

Vďaka podpore Nadácie Tatra banky vznikla vzdelávacia hra vo virtuálnej realite zameraná na rozvoj finančnej gramotnosti, na ktorej sa kreatívne podieľali mladé slovenské talenty **Tomáš Brngál** a youtuber

príbehom, v ktorom ťa celý čas sprevádza youtuber Gogo a umožňuje ti zažiť finančné rozhodovanie sa na „vlastnej

koži“. Vďaka hre sa nielen zabavíš, ale získaš užitočné rady, aby si do budúcnosti vedel/a zodpovedne pristupovať k svojim financiám.

Virtuálna hra je dizajnovaná vo forme mobilnej aplikácie pre smartfóny – iPhony aj Androidy. Hra funguje aj bez VR špeciálnych okuliarov, ale ak sa ich rozhodneš použiť, prežiješ príbeh ešte intenzívnejšie z pohľadu prvej osoby.

Viac o virtuálnej hre VR Generation Z a o finančnom rozhodovaní sa dozvieš 11. 8. 2021 po prednáške a túto hru s VR okuliarmi si môžeš rovno aj vyskúšať.

Daniel „GoGo“ Štrauch.

V hre VR Generation Z prechádzaš

Foto: Tatra Banka

Dobšinského rozprávky ožívajú vďaka novým sochám

Za siedmimi horami, za siedmimi dolinami... Aj takto sa začína jedna z rozprávok, ktoré zozbieral Pavol Dobšinský.

Boli to práve Drienčany, ktoré si tento významný Slováč zamiloval a na tunajšej fare strávil značnú časť svojho života. Okolitá magická krajina a nedotknutá príroda drienčanského krasu mu dávala dostatok síl a inšpirácie na tvorivú činnosť.

O tom, že téma najznámejšieho slovenského rozprávkara je v regióne stále aktuálna a miestni sú na jeho pôsobenie hrdí, svedčí aj rozvojový projekt obce Drienčany - Rozprávkové sochy Drienčany -, zrealizovaný vďaka finančnej

podpore Rozvojovej agentúry Banskobystrického samosprávneho kraja cez členský príspevok v oblasti organizácie cestovného ruchu Gemer.

Drevené sochy, ktoré už v obci sú, ako aj tie, ktoré sú predmetom tohto záme-

ru, dotvárajú celkový kolorit obce a sú súčasťou turistických atrakcií v obci, preto nikdy nie sú propagované samostatne, ale ako súčasť obce a jej turistických atrakcií.

Anna Mariniovová, 14 r.

Zaujímavosti o Talianskej kuchyni

Minulý týždeň som písal o pochutinách nemeckej kuchyni, a preto som sa rozhodol, že tento týždeň pre vás pripravím niečo o talianskej kuchyni. Tak príjemné čítanie a možno aj dobrú chuť!

Najskôr zoznam tradičných ingrediencií:

Mozzarella je mäkký biely syr pôvodne vyrábaný z byvolieho mlieka. Dnes je možné použiť aj kravské, ale pravá, tzv. mozzarella di bufala campana sa vyrába v Kampánii na juhu Talianska podľa tradičnej receptúry. Odporúčam 🐾

Druhým syrom je parmezán. Ide o veľmi tvrdý syr typu „grana“ s výraznou chuťou a je vyrobený z kravského mlieka. Tento syr sa viaže k oblasti na severe Talianska a podobne ako francúzske šampanské, aj názov pravého parmezánu sa môže používať iba v okolí mesta Parma. Odporúčam 🐾

Tradičná talianska sušená šunka prosciutto (čítaj prošuto) sa vyrába sa z bravčového mäsa a z mäsa diviakov. Ak sa stretnete s názvom prosciutto crudo, potom musíte vedieť, že ide o surové mäso. Ak narazíte na názov prosciutto cotto, ide o varenú šunku. Tiež odporú-

čam 🐾

V tejto časti vám poviem niečo o typických jedlách.

Sú jemne nedovarené a pri sústach chrumkajú pod zubami. Reč je o cestovinách pripravených „al dente“. Na to, aby sa vám podarili, musíte odhadnúť čas prípravy. Medzi najznámejšie cestoviny v Taliansku patria la pasta ripiena (plnené cestoviny), la pasta fatta in casa (domáce cestoviny), la pasta al forno (zapekané cestoviny). K nim sa podáva tradičná paradajková omáčka il sugo di pomodoro.

Neodmysliteľným pokrmom je pravá talianska pizza, ktorá je tenká s chrumkavými okrajmi. Jej pôvod sa viaže k mestu Neapol. Základ tvorí už spomenutá paradajková omáčka, na ktorú môžete dať množstvo prísad. Na neapolskú ešte patrí oregano a mozzarella. Margherita, pravdepodobne pomenovaná po kráľovnej,

obsahuje namiesto oregana bazalku a patrí k tým najrozšírenejším.

Ďalšou špecialitou sú opečené plátky domáceho chleba pokvapkané olivovým olejom s feferónkami - Bruschetta alla Calabrese. Ak nie ste fanúšikmi feferóniek, môžu sa použiť aj na drobno nakrájané paradajky. Odporúčam 🐾 Šalát z morských plodov - insalata frutti di mare nájdete najmä v prímorských strediskách.

Tiramisu je taliansky dezert, ktorý pochádza z Benátska. V Taliansku ho môžete ochutnať na mnoho spôsobov. Ďalším dezertom je Panna Cotta. Ide o krém z prevarenej šľahačky so želatínou.

Polenta je kukuričná kaša, ktorú si domáci dávajú s maslom, mliekom, olivovým olejom, ale aj údeninami. Podáva sa ako príloha k hlavnému jedlu, ale aj ako náplň do platiek. Parmezán a čerstvé maslo mu dodávajú krémovosť a lesk. Každý región Talianska má pritom svoje vlastné variácie tohto jedla.

Pýtate sa, kde si môžete tieto pokrmy vychutnať?

Najdôležitejšie je vyhnúť sa veľkým turistickým miestam.

Ak chcete byť ako domáci, kráčajte v ich stopách do menej vytážených miest. Aj ceny sú tam nižšie. Možno však budete musieť pár minút počkať, kým sa uvoľní miesto v podniku.

Medzi najznámejšie podniky patria tzv. ristorante - tradičné reštaurácie, ktoré sú pre náročnejších turistov a tomu zodpovedá aj cena. Trattorie sú menšie rodinné zariadenia s nižšími cenami, ale v ich ponuke nájdete aj pizzu a miestne špeciality. Nebuďte prekvapení, keď vám obsluha lístok nahlas povie.

V birrerii sa podáva pivo, ale aj niečo malé na zahryznutie a jednoduché teplé jedlá. Kávu si logicky vychutnáte v caffetteria. V niektorých nájdete aj menšie občerstvenie či raňajkové menu.

Ak obľubujete rýchle občerstvenie paninoteca je pre vás. Podávajú tu sendviče. A nakoniec - pizzeria. Tie v Taliansku predstavujú najjednoduchšiu a najlacnejšiu formu stravovania - pizzu nemusíte zjesť celú, môžete si vybrať menšie kúsky alebo vziať so sebou.

Tak dúfam že ste si pochutnali a určite nezabudnete niečo z toho ochutnať. Tak dobrú chuť 🐾

Matej Ivan, 13 r.

NHL prijala do ligy nový tím

Len pred štyrmi rokmi vstúpil do najlepšej hokejovej ligy sveta nový tím, Vegas Golden Knights. Tento rok ho však na tró-

ne najnovšieho tímu NHL vystrieda tím z ďalšieho mesta na západe USA, Seattle Kraken.

Seattle má už za sebou okrem platieb na

vstup do ligy aj expanzný draft, keď si z každého tímu ligy, okrem Vegas, vybral jedného hráča, pričom kluby mali možnosť si tých najlepších ochrániť. Najväčšie mená, ktoré Krakenov posilnia, sú napríklad Jordan Eberle, Joonas Donskoi či nemecký brankár Philipp Grubauer, ktorý bol dokonca finalistom súťaže o Vezinovu trofej, ktorá sa každoročne udeľuje najlepšiemu brankárovi sezóny v NHL.

Tím už finišuje s výstavbou novej multifunkčnej arény, ktorá nebude slúžiť len pre hokej, ale aj basketbal a iné športy. Sezóna Seattlu začne podobne ako ostatným klubom v októbri. Celý hokejový svet už napäto čaká, ako sa Krakenom bude dariť.

Michal Semko, 14 r.

Foto: internet

Prestupové leto vo futbale

Tak ako každý rok, aj toto leto prebieha vo svete futbalu takzvané prestupové obdobie, počas ktorého môžu kluby nakupovať, podpisovať či vymieňať si medzi sebou hráčov.

Aj tento rok sú prestupy početné. Tím najväčším bol prestup Jadona Sancha, anglického krídelníka, z Borussia Dortmund do Manchesteru United. Prestupová čiastka v jeho prípade je 85 miliónov eur. Svoj klub opustil aj skvelý taliansky brankár, ktorý prednedávnom Talianom vy-

chytal titul majstrov Európy, Gianluigi Donnarumma, ktorý sa sťahuje z AC Milána do Paris Saint-Germain zadarmo, keďže s Milánom nemal platný kontrakt. Do Paríža príde zadarmo aj ikona stopérskej pozície, Sergio Ramos, ktorý končí v Reale Madride.

To je však len začiatok prestupového leta a tie najväčšie prestupy sú ešte pred nami. Mohlo by ísť konkrétne o Jacka Grealisha, Erlinga Haalanda, či Harryho Kanea.

Michal Semko, 14 r.

Foto: internet

HLAVNÍ PARTNERI DUK

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP

SIEMENS
Ingenuity for Life

SIEMENS
Healthineers

TB
TATRA BANKA
Member of Raiffeisen Bank International

PARTNER DUK ONLINE

DATALAN

ORGANIZÁTORI DUK

DIVADLO
ARÉNA

UNIVERZITA
KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Združenie
Maxa
Reinhardta

COMMERCIUM
Reklamná agentúra

PARTNERI DUK

coop
JEDNOTA
Najlepšie domáce potraviny

SLOVENSKÉ
ELEKTRÁRNE

Lucka
tvoj každý deň

MOORE

Slovenská
POŠTA

Lenovo

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BIBIANA

ZRIAĐOVATEĽ DIVADLA ARÉNA

BRATISLAVSKÝ KRAJ

PROJEKT FINANČNE PODPORILO

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MEDIÁLNI PARTNERI DUK

TA3

SME

bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

radio
best fm

Vydáva: Združenie Maxa Reinhardta, Čajakova 1, 811 05 Bratislava. **Editori:** Dominika Dudášová, Adam Nagy.

Redakcia: Matej Ivan, Daniel Jursa, Samuel Jursa, Anna Marinová, Adela Marková, Michal Semko, Kristína Toporová.

Grafická úprava: Commecium s.r.o.